ל) [גיטין כו.], ל) [עירובין לו: וש"ר], ג) לעיל מח.
נשם אימא המקבל זבחים כה.
ע"ש], ד) [ל"ל מזבח העולה],

מינאן, ז) רש"א, ה) רש"א,

תורה אור השלם

1. וְנָתֵן הַכֹּהֵן מִן הַדֶּם עַל

קרנות מובח קטרת הסמים

ַנְיָּבְיּבְיּה יְּבְּיֶבְיּלְ לִפְנֵי יְיָ אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד אַת כָּל דִּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל

סוד מובח העלה אשר

מְּטָמְאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפָּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטאתָם וְכֵן יִצְשָׁה לְאהֶל מוֹעֵד

אתם

גליון הש"ם

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה וחדל כר׳

יהוד' כו' כן שני להניחו עליר לכך הולרך:

מוסף רש"י

תום' ישנים (המשך)

ובתוספתאו בתר (הכי וקתני)

[כמוטפתוו] בתר (הכי וקתני) [דקתני] שני לוגין שאני עתיד להפריש כו' הבאין אחריהן

מעשר ראשון כו' הבאין אחריהן מעשר שני משמע בהדיא (המעשר) דאשאני

עתיד להפרים [קאי נמי אמעשר] ואין כאן בירור מקום, ואין לפרש דהכי קאמר

הבאין אחריהן היינו הסמוכין להם שהוא בירור מקום כמו

להם שהוא בירור מקום כמו לנפונו ולדרומו דלא משמע כלל

הכי, ועוד הבאין אחריהן

למעשר ראשון היינו (שיריק) [שיפריש] אחריהן למולאי שבת

דליכא לפרושי שסמוכין להם עכשיו שהרי יתערבו בכל החבית ונמצא שותה טבלים. על

כן נראה לרבינו כמו [שפיי] רבינו אלחנן בן הר"י בן רבינו מאיר (מיהו) [מיחל] לשון

מתחיל כמו (על העיר) [בעיר]

מחל וגו' [ירמיה כה, כט].

ובערוך גרם בשם רב האי גאון

ישותה כמו סבאך מהול [ישעיה

א, כב], ונראה דקמ"ל דמוזג ויכול לשמות ממנו קבע דמזיגה קובעת למעשר

להיהם קובעת להעם ל כדאיתא בפ"ק דשבת [יא, ב] מיהו אי שבת קובעת מן התורה אין זה חידוש ולא נקט

מזיגה בשביל כך. וא"ח מאי שנא דהכא לא קתני לפונו

שנא דהכא לא קתני לפונו ודרומו ומחולל על המעות כי

היכי דקתני בכמה משניות במס' דמאי גבי דמאי, ואומר רבינו דשאני גבי דמאי ששותה

הכל ואין נותן לכהן כלום אלא

גדולה (גבי) [כבר] הפריש עם

הארץ [ולהכי] קתני מקנמא דמעשר שני כדי שיוכל לאוכלו מיד, אבל גבי יין כומים וטבל

ודאי לריך ליתן לכהן וללוי ולמה יקבע מקום ויחלל כיון שאינו אוכלו. מ"ר. וא"מ כיון

דטעמא דהך ברייתא משום

נמ' אימא הניח דם חשטי

ויקרא דז על הַקּדֶשׁ

פתח אהל מועד:

וִכְפֶּר

השכו

א [מיי׳ פ״ז מהלכות מעשר א [נויי פיין מהינטת מעסו הלכה א]: סו ב מייי פייד מהלכות

מיהו דייקינן מדקתני ר' יהודה אוסר לשתות מן . הנוד. אע"ג דאמר התרומה הרי הן בנוד, לא אמרינן מתברר שהיין ששותה החולין הן, וכי אינו התרומה. . ששותה ש״מ דלית ליה ברירה. אלא מדתני איו. במסכת עירובין מדתני איו. במסכוז עיוובי פ״ג דתני איו ר׳ יהודה אומו אין אדם מתנה על שני דררים ראחם אלא אם רא במערב עירובי במערב אבל לכאז ולכאז לא. ואמרינז שנא דלכאן ולכאן דלא, . דאין ברירה, למזרח ולמערב נמי אין ברירה. ופרקינן ר' יוחנן כבר בא חכם. ש"מ דלר' יהודה לית ליה ברירה. אבל כתיבה אית ליה. ולמה שנים וכותב באחד פר ובשני שעיר. משום חולשא דכהן שניד. משום חולשא דכות גדול, דילמא לא דייק ואתי לאיחלופי ליה. ההוא שליח ציבור דנחת קמיה דרבה דאמר יצא והניח על כן השיני שבהיכל, משמע כרבנן דאמרו שנים היו. ונטל דם [הפר] והניח דם השעיר, משמע כר׳ יהודה דאמר שלא היה (אלא) כן אחד לפיכך ואחרי כן נתן במקומו דם שעיר. ואמר ליה רבה דבריך חציים כרבנן וחציים כר׳ יהודה. אימא יצא והניחו על כן השני שבהיכל, הניח דם הפר בכן האחד ונטל דם השעיר מן האחר. ת"ר וכן יעשה לאהל מועד וגר׳. כשם שמזה לפניי ולפנים, כך מזה בהיכל, דגמר לאהל מועד ממה שנאמר מבית מועו ממה שנאמו מבית לפרכת. וכשם שמזה אחת למעלה ושבע למטה מדם הפר, וכן עוד מן הדם השעיר.

תום' ישנים מקום לנפונו או לדרומו, ועוד מקום נכפות או הצרות, ועו? קמני בסיפא מעשה ברשב"א ור' יהודה ורבי יוסי שנכנסו אלל בעל הבית לכזיב אמרו לא נראה היאך בעל הבית מתקן פירומיו, כיון שהרגיש בהם הביא להם ללוסקתא מלאה דינרי זהב אמר להם כך אני עשה מעשר שני שבחפץ זה מחולל על איפר זה אמרו לו זא ואכול מעוחיך נשכרת מעוח ואבדת נפשות, פירוש מעותיך חולין כיון שלא קבעת מקום ללפוט, אך י"ל זו משום דהאיסר אינו מבורר ומעורב עם מעוח אתרים. ומפרש ריב"א דהכא מיירי שקבע לו מקום ללפוט או לדרומו. זגם פירש רביע יעקב דמיתול לשון חילול כדתוץ במשנה

עבודת יוה"כ הלכה ב: רבינו חננאל

הפו, זכן עוז כן זוזם השעיד. כך מזה בהיכל מדם הפר ומדם השעיר אחת למעלה ושבע למטה.

שתרמו תרומתן תרומה ותגן . בדוכתא אחריתי תרומת נכרי ולא מדכר כותי, ש"מ דמודה בה דתרומתו מדמעת, וטעמא כיין שגר הוא בידו לתקן עלמו מיד ובני ברית קרינן ביה. ומיחל ושותה מיד. פירש ום חל חלל מעשר שני שיש לו כש"י מחלל מעשר שני שיש לו בחוך ביתו דכל מה דאפשר לחקן יחקן. ואין נראה לריב״א כי מה חילול חופש כאן כיון שלא הפריש כלום עד לחולאי שבת ולא בירר מהום או לנפונו שבת זכח ביתר נתקום חו נכפות או לדרומו הא תגן בפרק ג' דתרומות [מ"א] (המתחיל) למדינות [מי מן קיסנמו כן [התורס] קישות ונמצאת מרה כו' עד האומר תרומת כרי זה (כמו כן) [בתוכו] כו' וחכמים אומרים עד שיאמר לנפונו או לדרומו ואפילו לרבי שמעון נמי כגון דקרא עליו שם כדאמרינן בפרק בכל מערבין [עירובין לו, ב] שאני התם דאיכא קביביו, ועוד הקשה מדתנא בתוספתא דמעשר שני [פ"ג] המוליך פירות מעשר שני ממקום היוקר כו' עד דאמר כו' וחכמים אומרים עד שיהבע

רבי יהודה ור' יוםי ור' שמעון אוםרין. תימה מנא ליה דטעמייהו משום דאין ברירה הא קתני בהדיא טעמייהו משום בקיעת הכוד וי"ל דלא היה נ"ל שזה יהא עיקר טעם לחוש לבקיעת הכוד ליום אחד ומה שהקשו לו מבקיעת הנוד אע"ג דאינהו גופייהו

לית להו האי טעמא י"ל שהיו ברצון

מחזירין אותו והיו מקשים לו כל מה

שהיו יכולין רק שיחזור בו וכי החי

גוונא הויא ההיא דפ׳ התערובת (זבחים

לרבנן לרבנן לרבנן לרבנן

גבי איברי בעל מום שנתערבו

באברים תמימים ונתנן למעלה כו׳

לדידי מדכתב מום בם הוא דלא ירצו

הא על ידי תערובת ירצו אלא לדידכו

דדרשיתו מום גם לדרשה אחריתי

אודו לי מיהת דבשר בעלת מום

כעלים דמי אע"ג דאיהו גופיה לא

סבירא ליה האי טעמא מדמלריך

קרא וכי האי גוונא איכא בספ"ק

דגיטין (דף יד.) הולך מנה לפלוני רב

אמר חייב באחריותו ואם בא לחזור

[אינו] חוזר ושמואל אמר מתוך שחייב

באחריותו אם בא לחזור (אינו) חוזר

ומפרש דבהולך כזכי דמי קא מיפלגי

דלשמואל הולך [לאו] כזכי והא דקאמר

מתוך שחייב באחריותו אם בא לחזור

(אינו) חוזר לדבריו דרב קאמר אע"ג

דאיהו גופיה אי הוה סבירא ליה כרב

(דלאו) דכוכי דמי לא הוה אמר

(אינו) חוזר מהאי טעמא וכי האי

גוונא איכא בפ"ג דשבועות (דף כא:)

בפלוגתא דר׳ שמעון ורבנן בשבועה

שלא אוכל ואכל כל שהוא וכן בפרק

בתרא דמכות (דף יו.) בפלוגתא דרבי

שמעון ורבנן בחוכל טבל כל שהוח

ומה שמקשינן לרבי יהודה דלית ליה

ברירה וסבירא ליה בפ׳ החובל (ב״ק

דף 3.) גבי דין יום או יומים קנין

פירות לאו כקנין הגוף דמי היאך מלא

ידיו ורגליו דלא משכחת דמייתי ביכורים אלא חד בר חד עד יהושע

בן נון וכן לרבי יוסי דמספקא ליה

התם אי כקנין הגוף דמי ואת"ל לאו

כקנין הגוף היאך מלא ידיו ורגליו

[שביעית פ"א מ"ח] עד שיחולו ומפרש בירושלמי [שם] עד שיעשו חולין, ואין נראה לרבינו דאם כן ליחני הכא ללפונו ולדרומו כמו בשאר

בבית בפרק פתרא דדמאי, וישר ומהיו ומכר של שישרא דמנין (חיי) (סטי) לנגון היו (כיון) (כמו) שקבע מקום אין זו סברא בבית בפרק פתרא דדמאי, וישר משום דידע שיערא דמנין (חיי) (סטי) לנגון היו (כיון) (כמו) שקבע מקום אין זו סברא כלל, עודי דבמסכת דמאי בפ' בתרא קמני היו לו חאנים של טבל כר' וקתני (בה) (מה) שאני עמיד להפריש, וקתני בתר הכי היו של דמאי כו' וקתני

בה ללפונו או לדרומו אע"ג שמשמע דקאי אמניינא ששנה לעיל גבי טבל ודאי ואע"פ שלא שנה אוחו באותה בבא. ועוד קשה דקתני

רבי יהודה ורבי יוםי ורבי שמעון אוםרין אלמא אין ברירה ממאי דילמא שאני התם סכדקתני מעמא אמרו לו לר' מאיר אי אתה סכדקתני מִודה שמא יבקע הנוד ונמצא שותה מבלים למפרע ואמר להם לכשיבקע אלא מדתני איו ידתני איו ר' יהודה אומר אין אדם מתנה על שני דברים כאחד אלא אם בא חכם למזרח עירובו למזרח למערב עירובו למערב אבל לכאן ולכאן לא והוינן בה מאי שנא לכאן ולכאן דלא דאין ברירה למזרח ומערב נמי אין ברירה ואמר ר' יוחנן כשכבר בא חכם והשתא דאמריגן לרבי יהודה אין ברירה הא כתיבה אית ליה יום הכפורים נמי נעביד תרי ונכתוב עלייהו משום חולשא דכהן גדול לאו אדעתיה דאי לא תימא הכי בלא כתיבה גמי האי נפיש והאי זומר וכי תימא לא מקביל ליה כוליה והאמר רב יהודה מהשוחם צריך שיקבל את כל דמו של פר שנאמר יואת כל דם הפר ישפוך אל יסוד 🤊 המזבח וכי תימא דילמא משתפיך מיניה האי חיור והאי סומק אלא משום חולשא דכ"ג לאו אדעתיה הכא נמי משום חולשא דכהן גדול לאו אדעתיה ההוא דנחית קמיה דרבא אמר יצא והניחו על כן שני שבהיכל נמל דם הפר והניח דם השעיר אמר ליה חדא כרבנן וחדא כרבי יהודה פיאימא הניח דם השעיר ונטל דם הפר: והזה ממנו על הפרוכת כנגד ארון מבחוץ: תנו רבנן יוכן יעשה לאהל מועד מה תלמוד לומר סיכשם שמזה לפני לפנים כך

בין השמשות היא וכשוה בורר למחר אותו שירצה לא סמכינן אברירה לומר הוברר שהעירוב ללד חכם זה הנה שביתה אמש. אלא על חכם אחד ואינו יודע לאיזה רוח יבא הוא מתנה אם בא למזרח עירובי של מזרח יקנה ואם בא למערב עירובי של מערב יהנה ואילו לכאן ולכאן על שני חכמים למקום שארצה אלך לא דאין ברירה: והוינן בה. דקס"ד בין השמשות עדיין חכם לא בא והוא באלכסון ויכול לבא משתחשך למזרח ולמערב ובא לו לאחד מהן: מורח ומערב נמי. כשחלה זה טירובו בדטח החכם לומר יקנה עירוב לרוח שהחכם בא לה אין ברירה שמא בין השמשות היה בדעתו של חכם לרוח שכנגדה: ואמר רבי יוחנן כשכבר בא חכם. בין השמשות דקנה עירוב לחותו הרוח שכך התנה זה מבעוד יום: והשתה דחמרת. טעמה דר' יהודה בקני חובה משום דברירה לית ליה אבל כתיבה אית ליה: יום הכפורים. דקאמר לא היה שם אלא כן אחד ליעביד תרי וכו': לאו אדעתיה. לעיוני בכתיבה: דם הפר. סומק כדאמרן באידך פירקין (דף מה.) שדומה לדם הפרים: ההוא. שליח לבור דנחית קמיה דרבא והיה אומר סדר יום הכפורים בתפלה כמו שאנו אומרים: חדא כרבנן. דחמרת כן השני: וחדה כרבי יהודה. דאמרת נטל תחילה ואחר כך הניח אלמא לא היה כן שני

להניחו (מ) לכך הוצרך ליטול תחילה:

לכשיבקע. נחוש לו כלומר לא חיישינן לשמא יבקע דאפשר דמסר

ליה לשומר: אין אדם מסנה על שני דברים. להניח שני עירובין אחד

למזרח ואחד למערב שמא אם יבאו שני חכמים אחד למזרח ואחד

למערב ולומר לאי זה מהן שארלה אלך למחר לפי שקניית עירוב

מזה בהיכל מה לפני לפנים אחת למעלה ושבע לממה מדם הפר כך מזה בהיכל דוכשם שלפני לפנים אחת למעלה ושבע למטה מדם השעיר כך מזה בהיכל יהשוכן אתם בתוך טומאתם אפילו בשעת שהן ממאים שכינה עמהם אמר ליה ההוא צדוקיי לר' חנינא

דכי האי גוונא פריך לרבי יוחנן בס"פ השתא השולח (גיטין דף מח.) מפורש בפרק שנא דכאן ודכאן [דדא] דאין ברירה. על כרחך רבי יוחנן לא מפליג בין חולה בדעת עלמו לחולה השולח ואין להאריך כאן בזה: מאר בדעת אחרים דאי מפליג מאי פריך לימא לכאן ולכאן תולה בדעת עצמו הוא ומזרח ומערב חולה בדעת אחרים הוא אבל רב דקאמר בפרק בכל מערבין (עירובין דף לו:) ליחא למחניתין דהחם דאים לרבי יהודה ברירה ופריך אדרבה ליחא לדאיו מקמי מחניתין ומשני ליחא למחניתין מקמי "[ברייחות] דהלוקח ודאיו דסמי חדא מקמי חרמי ומקשים לשם אדרבה ליחא לההיא דהלוקח ודאיו מקמי מחניתין דעירובין ומתני' דגיטין (דף עג.) מה היא באותן הימים וברייתא דמרובה (ב"ק דף סט.) דשחרית בעל הבית אומר כל שילקטו עניים היום יהא הפקר דבהנך אית ליה לרבי יהודה ברירה ויש לומר דרב ודאי מחלק בין חולה בדעת עצמו לחולה בדעת אחרים וההיא דגיטין ודמרובה חולה בדעם אחרים היא ואם כן לרבי יוחנן דלא מפליג סבירא ליה ליחא לדאיו ודהלוקח מקמי 🕫 [הני מחניחות] ואע״ג דבפ׳ משילין (ביצה דף לו:) פריך אהא דקאמר דלר' יוחנן בדרבנן אים ליה ברירה מדפריש רבי יוחנן מילמיה דאיו אלמא הכי סבירא ליה והדר ביה מכח ההיא קושיא אלמא דלרבי יוחנן איתא לדאיו יש לומר דלאו מכח ההיא קושיא הדר ביה ובלאו הכי ניחא ליה לשנויי לעולם לא תיפוך ותימה אליבא דמאן קמייתי בשמעתא מדאיו אי אליבא דרב מאי מייתי מדאיו דהוי תולה בדעת עלמו לההיא דשופרות דהוי תולה בדעת אחרים דאדרבה בתולה בדעת אחרים אית ליה לרבי יהודה ברירה ואי אליבא דרבי יוחנן קא מייתי הא לדידיה ליתא לדאיו ול"ל דאליבא דרב קאמר הכא וההיא דשופרות חשוב כחולה בדעת עצמו כיון דאין הקינין מתפרשות אלא בלקיחת בעלים אי [נמי] בעשיית כהן תלייה שדעת כהן המקריב חשוב כמו היא עצמה ובהא נמי מיתרצא מאי דק"ל מאי קאמר ליתא למתניתין מקמי דאיו ודהלוקח והא מלחא דר"י אינה משנה בההיא דהלוקח אלא ברייתא היא ואמאי סמינן מתניתין דעירובין מקמי תרי ברייתות רבי לא שנאה רבי חייא מניין לו אדרבה סמי אפילו ברייתות טובא מקמי חדא מתני׳ והיה נראה לי לחרץ דרב לטעמיה דאמר בפרק הגחל קמא (ב"ק דף 11:) בגמ' אומר לו בעבדים הרי שלך לפניך סמי מתני׳ מקמי תרי ברייתות ולפי מה שפי׳ דההיא דשופרות חשיב תולה בדעת עלמו ניחא דבלאו הכי איכא למימר ליחא למתני׳ דעירובין מקמי מתני׳ דשופרות ודהלוקח ודאיו והא דלא מייתי לה התם משום דאינה פשוטה כל כך שיהא טעמו שלרבי יהודה משום דאין ברירה דהא דייקינן עלה טובא בשמעת' ומהשתא נמי ניחא דלא נצטרך לדחוק ולומר דרבי יוחנן פליג על רב וקסבר ליחא לדאיו כי זהו דוחק ועוד דקשיא מההיא דשילהי ביצה כדפריש׳ אלא נימא דלרבי יוחנן נמי מדקא מפרש למלמיה דאיו אלמא קסבר כותיה וסבירא ליה דליתא למתני׳ דעירובין וברייתא דכל שילקטו מקמי מתני׳ דשקלים דשופרות ומקמי ההיא דהלוקח ודאיו וההיא דמה היא באותן הימים סבירא ליה לרבי יוחנן דלא דייקינן מינה דיש ברירה משום דלכי מיית הוי גיטא דילמא לכי מיית זקוקה ליבם וחוללת ולא מתייבמת וכל זמן שבעלה חי הרי היא כאשת איש לכל דבריה ולפ״ז מייתי שפיר בשמעתא מדאיו בין לרב בין לרבי יוחנן דתרוייהו אית להו שפיר דאיו ורבינו אלחנן חירץ דאליבא דרב קאמר דלא קאמר מידי כגון ההוא דלעיל דרבא ומדמי ברירה דחולה בדעת אחרים להיכא דאמר ומברר דבריו מתחלה כמו ההוא דאיו אף על גב דחולה בדעת עלמו הוי: הימנו

מאי קאמרי בברייסא אי אסה מודה שתא יבקע הנוד ונמצא שוסה טבלים למפרע כדאמרינן בעירובין וגיטין יכודה גמי ישרה, סיב הן עצמן טעמייהו משום דאין ברירה, אבל אי הוו סברי יש ברירה לא היו חוששין לבקיעת הנוד ולמה מקשין ליה לר"מ טעם שאינו (אסת) (אסת), ואומר, הרבינו דהיי אשבקן בובחים כי המערובת נעו, בן שמקשה רבי אליעור לחכמים טעם שאינו מופס (אחרת בובחים פרק התערובת) [אמת] גבי איברי בעלי מומין שנתערבו באיברי תמימין כו' גם בכמה מקומות פירש בזה הענין ואין לי להאריך פה לאו. ע"כ מעמוד קודם

בתן של היוםי ור"ש אוסרים האין ברירת. והכי מסקינן פכלק ככל מערכין (וֹלְ, כֹן דֹנִים לִיה לרכי יוסי ברירה. וקשה לרכינו דרכי יוסי אדרכי יוסי דבגיטין בסרק מי שאחוו (עג, ב) גבי מה היא באותן הימים וא"ר יוסי מגורשת ואינה מגורשת ולכי מיית הוי גט, אלמא סבירא ליה יש ברירה דהכי דייק בפ' כל הגט (שם כה, א) על רבי יהודה, ואין נראה לומר דלרבי יוסי הוי ספק אף לכי מיים, דהא כי